

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

37 De priuilegiis praelationis, quibus in iure vnus creditor praefertur alteri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

do debitum soluitur posteriori debitori, cum solui deberet priori, teneatur ad restituendum creditor, qui accepit debitum? Respondetur. Aut debitor in soluendo factus est impotens ad soluendum priori creditori, quia ex eo quod soluit, non habet alia bona, ex quibus possit satisfacere priori creditori, aut non factus impotens, quia adhuc supersunt illi alia bona, ex quibus possit priori satisfacere creditori: si factus est impotens, tenetur posterior creditor satisfacere priori: patet, quia ex eo quod ipse accepit suum debitum, impeditur priori creditori a suo iure: quare cum principalis debitor non possit satisfacere, tenetur ipse: si vero non est factus impotens debitor, non tenetur posterior creditor restituere priori creditori (ponimus enim, posteriorem creditorem non accepisse rem prioris creditoris in sua substantia, & specie manentem) & ita cum principalis debitor adhuc alia bona habeat, quibus possit satisfacere, ipse solus tenetur ex illis bonis restantibus satisfacere priori creditori: quod si illa bona non fuerint sufficientia in totum, sed solum ex parte, tunc posterior creditor tenetur ad restitutionem faciendam ex parte; quia principalis debitor impotens redditus est.

*De Privilegiis praelationis, quibus in
Iure vnus creditor praefer-
tur alteri.*

CAPVT XXXVII.

VT sciamus quibus creditoribus ex iure creditore teneatur primo restituere, agendum est in praesentia de Privilegiis praelationis, quibus vnus creditor praefertur alteri. Exstat enim Titulus in Iure Ciuili, in Digestis de Privilegiis creditorum. Item alius tum in Codice, tum in Digestis. *Qui potiores in pignore habeantur.* Est igitur notandum ex iure, creditores habentes hypothecas in bonis debitoris, praeferi aliis creditoribus non habentibus hypothecas, quantumuis habeant personalia privilegia, vt *infra* dicemus, & inter habentes hypothecas ex iure alios magis fauorabiles, & potiores esse, quam alios, vt etiam ostendemus.

Secundo est notandum, in iure hypothecam dici, quando res debitoris est obligata creditori pro securitate alicuius rei debita; quae res quando non est translata ad creditorem, dicitur hypotheca, siue sit res immobilis, siue mobilis; quando vero est translata ad creditorem, dicitur pignus, siue rei mobilis sit, siue immobilis, licet vt plurimum, res debitoris obligata creditori, & translata ad eum, soleat esse res mobilis, & communiter ista res dicitur pignus.

Tertio est notandum, Hypothecam esse duplicem, tacitam, & expressam: expressa est, quae inducitur ex pacto, & conuentione contrahentium, siue verbo, siue scripto. Tacita vero, quae inducitur sine vlla conuentione contrahentium ex sola vi, & dispositione legis ita volentis. Exemplum huius rei sit: Omnia bona manti habent tacitam hypothecam pro dote uxoris. Item hypotheca est duplex, generalis, vel specialis. Generalis est, quae obligata sunt omnia bona alicuius debitoris: Specialis, quae certa res alicuius debitoris obligatur. Exempli causa: mutuo tibi pecuniam ad emendum rem aliquam, eo pacto, vt res illa empti sit specialiter obligata pro pecunia tibi mutuata.

Vltimo est notandum, in iure esse quasdam hypothecas, quae ius praelationis habent super alias, nimirum sequentes. Prima est, quando quis mutuo dedit pecuniam ad refectioem nauis, vel aedificij, ne scilicet pereat, vel deterius fiat; item ad armandam nauim, vel ad prouidendum illi de rebus necessariis, vel ad alendum nauiceros, vel gubernatores nauigij, vel eos qui necessarii sunt ad nauem regendam: Tunc talis mutuans pecuniam, habet tacitam, vel expressam, si de ea conuentum sit hypothecam. *l. 1. & 2. ff. in quibus causis hypoth. contrahatur, & Authent. de Aequali dote. §. His consequens.* & praefertur ceteris creditoribus et-

iam anterioribus tempore habentibus hypothecas generales, vel speciales tacitas, vel expressas in illa nauis, vel aedificio. *l. Interdum. & l. Huius. ff. Qui potiores in pigno. habeant.* & *Glossa ibi communiter recepta:* non tamen praefertur hae hypotheca dotali anteriori, vt dicam *infra*.

Secundo, Quando quis mutuo dedit pecuniam ad portandas merces horreorum, vel arca, vel veclura, vel ad conducendam domum pro mercibus reponendis, habet hypothecam, vel tacitam, aut saltem expressam, si de ea conuentum est inter eos, & praefertur ceteris hypothecis etiam tempore prioribus in illis mercibus. *l. Huius enim. ff. Qui potiores in pigno. habeantur.* & *Glossa eo in loco:* non tamen praefertur hypothecae dotali prior, vt postea dicam.

Tertio, Quando quis mutuo dedit pecuniam ad conseruandam quamlibet rem, habet hypothecam, vel tacitam, vel saltem expressam, si de ea conuentum est inter eos, in illa re, & praefertur aliis hypothecis etiam tempore anterioribus constitutis; non tamen praefertur dotali hypothecae anteriori, vt dicam *inferius*. *l. Huius enim. ff. Qui potiores in pigno. habeantur.* Sic docet Negulantius in *Tract. de Pignorib. & hypoth. num. 2. par. 3. nu. 15.* & citat Glossam, Bartolium, Salicetum, & Azonem.

Quarto, si a tutore, vel curatore emitur res aliqua ex pecunia pupilli, vel minoris, habet minor, vel pupillus hypothecam tacitam, & specialem in illa re. *l. Si tutor. C. de Seruo pigno. dato manumisso;* & praefertur anterioribus hypothecis constitutis in re illa empti. *l. Idemque est. ff. Qui potiores in pigno. habeant.* & praefertur non solum aliis hypothecis tacitis, sed etiam expressis in re illa empti. *Glossa, Bartolus, & Iason in l. Idemque supra citata, & Negulantius eo loco quem nuper citauimus. 4. par. 2. num. 162.* non tamen praefertur dotali hypothecae, vt *infra* dicam. Idem intelligitur, quando res est empti ex pecunia pupilli, etiam si non sit mutuata ad id.

Quinto, Si quis pecuniam mutuo dedit Titio, vt ex ea praedium emeret eo pacto, vt praedium ea pecunia emptum maneat obligatum pro mutuo: huiusmodi expressa hypotheca praefertur ceteris etiam anterioribus tempore. *an l. Licet. C. Qui prior. in pigno. habeantur.* Intelligitur vero de anterioribus, quae non habent aliud privilegium praelationis ex iure, vt explicat *Glossa in l. Licet, nuper allata*.

Sexto, Expensa funeris, testamenti, & inuentarij, & aliarum causarum necessariorum ad haereditatem facta per haeredem, qui fecit inuentarium, habet secundum communem opinionem, hypothecam tacitam in bonis defuncti, & haeres qui praedictas expensas fecit, praefertur omnibus aliis creditoribus, qui habent hypothecas tacitas in bonis defuncti. *l. Scimus. §. In computatione. C. de Iure deliberandi, & l. Et si quis. §. Si colonus, & l. Impensa. ff. de Religiosis, & sumptib. funeris.* Sed est dubium, an talis hypotheca ex causa funerali praeponeatur hypothecae dotali, id est, pro dote mulieris soluenda? Quattuor sunt opiniones.

Prima asserens praeferi hypothecae dotis tacitae, non tamen expressae. Ita sensisse Bartolum, & Aretinum, ait Negulantius, eo quem diximus loco, *m. 2. par. 3. num. 28.* quos etiam ipse sequitur.

Ait secunda opinio, praeferi dotali hypothecae, etiam expressae: ita videntur sentire, licet non admodum aperte Siluester in *Verb. Restitutio. §. qu. 5.* Angelus eodem verbo. *2. num. 15.* Couarruias *cap. Reynaldus de Testament. §. 3. num. 2. & 3.*

Tertia est opinio asserens, eam non praeferi dotali hypothecae siue expressae, siue tacitae anteriori. Ita sensisse Baldum, & Salicetum, ait Negulantius, iam citatus, sed tantum praeferi ceteris anterioribus tacitis, & expressis.

Opinio quarta asserit, eam nulli hypothecae, siue anteriori, siue posteriori praeferi; quia in iure non est, quod impensa funeris habeat vllam hypothecam tacitam, sed quod habeat privilegium personale, quod est post hypothecas, vt dicam capite sequenti. Et ita in *l. Impensa.*

ff. de

ff. de Religio. & Sumptib. funer. dicitur, quod deducitur de hereditate antedebita, quæ nimirum ex hereditate perfoluntur.

Hæc opinio videtur multo verior, & iuri conformior, nempe quod impensa funus præferatur hæreditibus, & legatis, & creditoribus chirographariis, hoc est, habentibus priuilegium solum personale, non autem præferatur hypothecis. Sic *Connanus Comment. iuris ciuilib. lib. 4. c. 17. & in Impensa. ff. de Religio. & Sumptib. funer.* recte dicitur, quod deducitur de hereditate, at hypothecaria obligatio hæreditatem, & patrimonium minus, & prius de hereditate separatur, & postea hæreditaria debita soluntur, & hæc debita præcedit impensa funus.

Et est notandum, aliquos Auctores asserere, idem genus prælationis acquirere, si quid est impensum pro infirmitate curanda, sic *Negusantius loco præfato, Baldum, Iasonem, & Alexandrum secutus.*

Septimo, si duobus creditoribus vnus dominus eam rem diuersis temporibus pignorauerit, prior tempore potior est iure: at vero si pignus à diuersis non dominis accipiunt creditores, præterit possessor, quamuis posterior tempore sit. *l. si non aemius. ff. Qui potior. in pigno. habeantur.*

Octauo, si res obligata primo creditori, obligetur secundo ex voluntate primi, tunc secundus potior in iure habetur. *l. Creditor. §. si tecum. ff. Qui potior. in pigno. habeantur.*

Nono, Quisquis aliquid fisco debet ex quocunque contractu, vel quacunque causa, & modo, statim bona eius tacite fisco obligantur, tam quæ habent, quam quæ habiturus est. *l. 1. 2. c. 3. de Priuileg. fisci, & l. Offeritur. §. 2. ff. de iur. fisci.* Vnde si quis emat rem à fisco, erunt bona illius fisco obligata pro pretio. Per fiscum intelligitur Rex, & quicunque Princeps, & Respublica libera superiorum in temporalibus nullum recognoscens. Item intelligitur de quocunque debitore ex contractu, vel quâsi contractu; non tamen intelligitur de penis, ad quas soluendas condemnati sunt rei, vt est communis opinio, & ait *Negusantius memb. 4. part. 2. numero 115. c. sequentibus.* Huiusmodi autem fisci hypotheca non præteritur priuatis hypothecis anterioribus expressis. *l. si pignus. ff. Qui potiores in pignoribus habeantur. c. 1. si fundum. c. eodem Titul. c. 1. Res. §. 1. ff. de iur. fisci. c. l. si ignorancia. Cod. de Remiss. pignori.* Præteritur tamen prioribus hypothecis tacitis: Ita *Glossa communiter recepta in lege Assiduis. Cod. Qui potiores in pignor. habeantur.*

Quæres, an præferatur hypothecis priuatis citatis anterioribus? Respondet communis opinio Iuriconsultorum, non præferri in bonis quæsitis debitoris ante contractum cum fisco; bene tamen præferri in omnibus bonis quæ acquisiuit debitor post contractum cum fisco. Sic *Negusantius loco præfato, memb. 4. par. 2. num. 113. vbi citat Bartolum, Baldum, Salicetum, Glossam.* Et ita hæc opinio est communis, & eam probant communiter Doctores ex *l. si is qui. ff. de iur. fisci.* Sed reuera, vt docet *Hugo Donellus in tract. de pignoribus, & hypothecis, cap. 12.* ex prædicta lege nihil tale colligitur. Vnde puto priuatum creditorem hypothecarium siue tacitum, siue expressum tempore anteriorem in iure esse potiorum in fisco, vt colligitur ex *l. fin. ff. Qui potior. in pigno. habeantur, & ex legibus suprâ citatis, & in l. si is qui. non habetur oppositum, quia verbum (contraxerit) significat, si fiscus contraxerit prius ante priuatum.*

Quæres itidem, an hypotheca fisci si comparatur cum hypotheca dotis tacita, præferatur illi? Respondetur ex communi opinione: Aut hypotheca dotis est tempore prior, aut posterior: Si primum, est potior in iure, *l. Quamuis. c. de priuileg. fisci.* Si autem hypotheca fisci est tempore prior pignore dotis, tunc præferitur hypotheca fisci, vt est communis omnium opinio Iuriconsultorum, qui communiter aiunt, fisci, & mulieris hypothecam pari passu

ambulare, *Glossa in l. Assiduis. Cod. Qui potior. in pignoribus habeantur.* Sed mihi probabilis est, sicut dixi antea, fisci hypothecam, cum hypothecis priuatorum non habere ius prælationis; quando non est tempore prior: & ita dotis hypotheca cum, vt dicam statim, semper præferatur tacitis anterioribus hypothecis, sit, vt præferatur etiam hypothecæ fisci, quoniam hæc est tacita, licet sit tempore prior.

Decimo, In causa dotis statuitur in *l. Vnica. Cod. de Rei uxoria actione*, vt pro dotis obligatione debitoris bona ex vtraque parte hypothecæ subiciantur, hoc est, tam mariti ad restitutionem dotis, quam accepit, quam mulieris pro ipsa dote præstanda; nec non etiam ceterorum, qui aut dotem pro marito susceperunt, aut dotem pro muliere promiserunt. Item bona mariti sunt tacite obligata pro artibus; & pro donatione propter nuptias, & pro bonis paraphernalibus, quorum administrationem habet maritus, vt *l. Vbi habita. Cod. de iur. dotis, & l. Vltima. Cod. de Pact. conuent. vbi Doctores communiter aiunt, licet Glossa in capit. ex litteris, de Pignorib. dicat non esse hypothecam pro bonis paraphernalibus. Sed communiter rejicitur, vt ait *Couarruias libro 1. variarum resolution. cap. 1. numer. 1. & quod similiter ibidem ait Glossa, non esse tacitam hypothecam pro bonis donatis propter nuptias, est falsum, & contra l. 2. Cod. de Donat. quæ l. beris, & contra communem opinionem eodem teste *Couarruias, eodem, quem super attulimus loco.***

Sed dubium est, an huiusmodi tacita hypotheca pro dote præferatur omnibus aliis hypothecis anterioribus? De hoc sunt tres opiniones: altera prima; solum præferri anterioribus hypothecis tacitis; non expressis, *Siluester in verbo Dos, quest. 12. & verb. Restitutio. 6. qu. 5. Angelus verb. Dos. numer. 11. Couarruias libro 1. variarum resolution. cap. 7. nu. 1. c. 2. vbi citat Azonem, Linum, Glossam in l. Assiduis. C. Qui potior. in pignor. habeantur.* Sic etiam *Glossa in cap. Ex litteris de pignoribus, & Innocentius ibidem.*

Altera secunda opinio, præferri omnibus anterioribus hypothecis tam tacitis, quam expressis. sic *Martinus Glossator antiquus, citatus à Glossa in l. Assiduis, suprâ citata, sic Petrus de Bellapertica, Arcinus, Cinnus, Faber, Andreas, & alij, quos refert Siluester. sic Cardinalis in cap. ex litteris, de Pignorib. & Panoritanus ibidem.* Atque hæc opinio habet duo fundamenta: primum est; quia in *l. Assiduis, & Authent. de Equalitate dotis*, præferitur omnibus anterioribus. Sed qui totum dicit; nihil excludit. Alterum fundamentum est; quoniam, si vinco vincentem te, vinco etiam te. *cap. Auctoritate, de Concess. præbend. in sexto.* Sed qui mutuat ad refectionem, vel emptionem, vel fabricam nauis, præferitur omnibus anterioribus. *l. Interdum, & sequenti. ff. Qui potior. in pignor. habeantur,* at dotalis hypotheca præferatur illi, vt dicitur *Authent. de Equalitate dotis. §. His consequenti*, ergo ceteris omnibus antetertur.

Tertia opinio ait, præferri expressæ hypothecæ constanti soli nudâ conuentione, non habenti traditionem pignoris.

In hac re dicimus primo, alicubi statutis specialibus constitutum esse, vt non præferatur anterioribus hypothecis expressis, sed tantum tacitis, vt in *Hispama in l. 33. Titul. 13. part. 1. 5.* Secundo, In iure communis licet res sit dubia, prima tamen opinio est communis & vera. Nam in *l. Assiduis allegata, & Authent. de Equalitate dotis*, solum præferitur aliis hypothecis, quæ priuilegio legis sunt priores, non quæ ex conuentione expressæ contractuum inducuntur: & æquitas naturalis id probat; quia acquisitum priuilegium legis potest licet lege tolli; quoniam est priuilegium, & beneficium à lege concessum, & ita potest alteri tale priuilegium; at priuilegium, quod quis vigilando, & sibi cauendo acquisiuit, non tollitur lege.

Si secundo quæras, An huiusmodi hypotheca tacita præferatur aliis posterioribus expressis? Aretinus ait, non præferri; sic etiam Alexander, ut citat Negulantius. Sed oppositum est verius, ut ait Conarruius *suprà citatus*, & Negulantius *tract. de Pigno. & hypothecis, memb. 4. part. 2. nu. 98.* ubi citat Baldum, Dinum, Salicetum, & alios. Notandum est, ubi sunt duæ dotes, hypothecam prioris dotis præferri secunde; & ideo si mater secundo viro nupsit, liberi matrimonij prioris in recuperanda dote post mortem matris præferuntur filiis secundi matrimonij. *l. Assiduis. C. Qui prior. in pignor. habeantur, & Authent. de Aequalit. dot. §. His consequens.*

Si tertio quæras, An ea, quam dixi hypotheca dotis si sit expressa, præferatur aliis anterioribus tempore expressis? Duæ sunt opiniones. Ait prima opinio, eam præferri. Sic Aretinus, Angelus, & Baldus apud Negulantius *num. 99. part. 1. memb. 4.* Negat opinio secunda eam anteferi: hanc Azco, Couarruias, Anton. Gomez, & Negulantius probat sententiam, ubi citat Glossam, Salicetum, & alios.

Si quarto roges, An tale ius prælationis habeat non solum hypotheca dotis, sed etiam hypotheca pro donatione propter nuptias; item pro arthis, pro bonis paraphernalibus, pro augmento dotis? Respondetur, licet horum singula tacitam habeant hypothecam, ut iam dixi *suprà*, ius tamen prælationis solum habet hypotheca pro dote, ut colligitur ex *l. Assiduis, supra citata; & Authent. de Aequalit. dotis. §. His consequens.* Idem ius prælationis videtur habere hypotheca pro augmento dotis: nam id colligitur ex *l. Assiduis, & Authent. supra citatis*, & sic docet Negulantius *memb. 4. part. 1. num. 40.* & citat Baldum, Angelum, Salicetum, Lafonem, etiam Glossam in *Authent. supra citata.*

Si quinto roges, An id ius, & privilegium prælationis in hypotheca dotis, vel augmenti dotis conveniat non solum mulieri, sed etiam hæredibus eius? Respondetur convenire filiis, & ceteris descendentibus, qui sunt hæredes necessarii: non tamen extraneis testamento institutis, ut est communis opinio, teste Negulantiis in *eo loco, quem supra attulimus.*

Postremo notandum, Primipilorum bona tacite esse obligata filio, & non solum ea, sed etiam dotes mulierum, quæ ipsis nupsunt. *l. Satis notum est, cap. Quibus causis hypotheca tacite contrahatur.* Primipilus erat olim, qui annonæ militari inter milites dividenda, erat præpositus.

De Privilegiis personalibus creditorum.

CAPVT XXXVIII.

NOTANDUM est, creditores habentes hypothecas expressas, vel tacitas, speciales, vel generales, habere ex iure actionem realem contra debitorem; quia habent ius persequendi rem debitoris hypothecæ subiectam, etiam translata in alium: at vero alij creditores non habentes hypothecas, dicuntur solum habere ius, & actionem personalem contra debitorem. Creditores habentes in bonis debitoris hypothecas, dicuntur hypothecarij, alij dicuntur Chirographarij, hoc est, qui præter chirographum, vel syngrapham, nimirum scripturam à debitore subscriptam loco cautionis, nihil aliud loco cautionis habent à debitore acceptum; Hi dicuntur Chirographarij. *l. Cum tibi. Cod. Qui potiores in pignorib. habeantur. & alibi in iure simili.* Et inter istos sunt quidam creditores, qui habent privilegium legis, quo præferuntur aliis creditoribus, solum etiam ius, & actionem personalem habentibus, & de his est in præsentia dicendum: extat enim Titulus in iure civili, de *Privilegiis creditorum.*

Primo igitur creditor ex funeraria causa, id est, qui

aliquid dedit, vel expendit pro funere, legis privilegio præferatur aliis creditoribus. *l. Quasi sum. ff. de Privileg. creditorum.*

Secundo, si sponsa per verba futuri temporis ante matrimonium dederit dotem, & postea non fuerit matrimonium secutum, in ea dote præferatur ceteris creditoribus. *l. Quasi sum. §. Si sponsa. ff. de Privilegiis creditorum.* & idem extenditur ibidem ad sponsam, quæ non potuit esse vxor, & tamen ducta fuit ad domum sponsi. Verbi gratia: Si fuerit minor duodecim annis, & dederit dotem, dissoluto postea matrimonio, præferatur aliis creditoribus.

Tertio: In *l. Dabimusque. §. Si quis cum tutor. ff. de Privilegiis creditorum.* pupilli vel minores habent privilegium, ut præferantur ceteris creditoribus in bonis non tantum veri tutoris, sed etiam eius, qui pro tutore negotia pupilli gessit. Idem ibidem dicitur de surdis, mutis, fatuis, & prodigis, quibus nimirum sententia Iudicis datur administrator, eo quod prodigi sunt. Horum singuli habent privilegium prælationis in bonis eorum, qui ipsorum bona administrant. Secus tamen est, si bonis, & non personæ datus sit tutor, vel curator. V. g. Dum abfens est, pupillus, vel minor, aut dum captus est, & detinetur ab hostibus, vel dum bona hereditatis nondum sunt habita, & datur curator hæreditatis. in *l. Privilegia. ff. de Privileg. creditorum.*

Quarto, in *l. Si negotium. ff. de Privileg. creditor.* pupillus gaudet privilegio in bonis illius, qui ex amicitia officio gessit negotium illius.

Quinto, quando quis deposuit nummos fide publicæ apud nummularios, gaudet privilegio in bonis illorum nummulariorum contra alios creditores. in *l. Si venis. §. In venis. ff. de Privileg. creditor.*

Sexto: Qui pecuniam mutuaverit expressè ad navem extruendam, vel intruendam, vel armandam, vel etiam emendam, privilegium habet prælationis. in *l. Qui in navem. & l. Quod quis. ff. de Privileg. creditor.* & in ista lege aperte dicitur, quod iste habet privilegium post fiscum, & intelligitur, quod siue fiscus prius contrahat, siue postea, præferatur fiscus: quia fiscus in bonis debitoris habet tacitam hypothecam, & inter creditores præferuntur, qui habent hypothecas tacitas, siue expressas, habentibus solum personale privilegium.

Dubium tamen esse potest, an iste præferatur creditori habenti personale privilegium ex causa funeris: de quo statim infra dicemus. Item si quis mutuavit expressè ad rem aliquam emendam, vel conseruandam, habet idem privilegium, quando non est expressa conventio de hypothecæ: nam si hæc conventio sit, tunc habebit expressè hypothecam in re empta.

Septimo, Inter plures, quorum alij chirographum ex tabulis, vel ex scripturis privatis habent, alij ex publicis instrumentis, potiores sunt in iure, qui ex publicis, quam qui ex privatis. At vero si privata tabula, vel scriptura habeant subscriptiones trium, vel plurium testium probatæ, & integræ opinionis, pro publicis habentur. Hæc omnia colliguntur ex *l. Scripturas. C. Qui potiores in pignorib. habeantur.* Ex quo colligitur, creditores habentes chirographum privatum, subscriptum tamen à tribus, vel pluribus testibus probatæ, & integræ opinionis virtus, præferri creditori posteriori habenti chirographum publicum: quia cum ex *l. Scripturas allata*, huiusmodi privatum chirographum tribus, vel pluribus testibus subscriptum habeatur pro publico, sit inde, ut sicut inter creditores chirographum publicum habentes, is præferatur qui est prior tempore, sic etiam præferatur iste. Tales autem creditores habentes chirographum, dicuntur in iure chirographarij: chirographum vero dicitur tabula, vel scriptura nunciata cautionis gratia, & ut dixi capite præcedenti, chirographarij dicuntur contra hypothecarios; quoniam præter scripturam, nihil aliud loco cautionis habent acceptum à debitore.